

FÖLDRAJZ

A 2016-OS ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNYEINEK
MEGFELELŐ OKTATÁSI SEGÉDANYAG

© 2016 PRESSTERN SOLUTIONS

Tartalomjegyzék

Románia földrajza

Románia földrajzi fekvése, államhatárai és területe. ... 2

Matematikai elhelyezkedés	2
Románia államhatárai.	2
Románia területe	3
Földrajzi fekvése	3

Domborzat 5

Román Kárpátok (Carpații Românești)	6
Keleti-Kárpátok (Carpații Orientali).....	6
Északi csoport - Máramarosi és Bukovinai Kárpátok	9
Központi csoport - Erdélyi-Moldvai Kárpátok	10
Déli csoport - Kárpátkanyar	12
Déli-Kárpátok (Carpații Meridionali)	13
Bucsecs-hegycsoport (Grupa Bucegi).....	16
Fogarasi-hegycsoport (Grupa Făgărași).....	16
Paring-hegycsoport (Grupa Parâng)	17
Retyezát-Godján hegycsoport (Grupa Retezat-Godeanu)....	18
Nyugati-Kárpátok (Carpații Occidentali)	19
Bánáti-hegycsoport (Grupa Banatului)	21
Ruszka-havas (Masivul Poiana Ruscă)	22
Erdélyi-középhegység (Grupa Apuseni).....	23
Szukárpátok (Subcarpații)	24
Moldvai-Szubkárpátok (Subcarpații Moldovei).....	26
Subkárpátkanyar (Subcarpații Curburii).....	27
Géta-Szubkárpátok (Subcarpații Getici)	28
Erdélyi-medence (Depresiune Colinară a Transilvaniei)	28
Hegyaljai-övezet / Peremvidék (Zona submontană)	31
Erdélyi-fennsík (Zona de podiș / Podișul Transilvaniei)	31
Moldvai-hátság (Podișul Moldovei).....	33
Suceavai-fennsík (Podișul Sucevei)	35
Moldvai-mezőség / Câmpia Jijiei (Moldovei)	35
Bârladi-fennsík (Podișul Bârladului)	36

Dobrudzsai-fennsík (Podișul Dobrogei).....	36
Észak-Dobrudzsai-masszívum (Masivul Dobrogei de Nord)....	38
Közép-Dobrudzsai-fennsík (Podișul Dobrogei Centrale)	38
Dél-Dobrudzsai-fennsík (Podișul Dobrogei de Sud)	39
Géta-hátság (Podișul Getic)	39
Mehádiai-fennsík (Podișul Mehedinți)	40
Nyugati-dombvidék (Dealurile de Vest).....	41
Bánáti-dombság (Dealurile Banatului)	42
Körösök-dombsága (Dealurile Crișene)	43
Krasznai és Szilágysági-dombság /Dealurile Crasnei si Dealurile Silvanei (Sălajului)	43
Nyugati-alföld (Câmpia de Vest)	43
Román-alföld (Câmpia Română)	45
Olténiai-síkság (Câmpia Olteniei)	47
A Román-alföld központi része (Partea centrală a Câmpiei Române)	48
A Román-alföld keleti része (Partea estică a Câmpiei Române)	48
Duna és más folyók árterülete (Lunca Dunării și luncile râurilor)	49
Duna-delta (Delta Dunării)	49
Éghajlat	51
Románia éghajlatát meghatározó tényezők:	51
Románia vízrajza	55
Duna (Dunărea)	55
Tavak	57
Fekete-tenger (Marea Neagră)	59
Népesség	61
Emberi települések.....	63
Falusi települések	63
Városi települések.....	64
Románia közigazgatási egységei.....	65
Mezőgazdaság	67
Növénytermesztés	67
Gabonatermesztés	67
Ipari növények.....	68

Zöldség és burgonyatermesztés	69
Szőlőtermesztés (viticultura)	69
Állattenyésztés	70
Az Ipar	71
Energetikai ipar	71
Fémfeldolgozó ipar	73
Építőanyag kitermelő és feldolgozó ipar.....	75
Faipar	76
Vegyipar	77
Távközlés és közlekedés	79
Szárzföldi közlekedés	79
Vízi közlekedés.....	81
Légi közlekedés	81
Más közlekedési és szállítási csatornák	82
Románia a nemzetközi intézmények és szervezetek rendszerében	83
Románia și nemzetközi kapcsolatai.....	83
Románia kereskedelmi kapcsolatai	83
Biopedoklimatikus kölcsönhatás	84
Alföldek.....	84
Alacsony dombvidéki területek (300-500 m).....	85
Magas domvidéki területek (500-800 m)	85
Alacsony hegyvidéki területek (800-1000 m)	86
Közepes és magas hegyvidéki területek (100-1800 m).....	87
Magas hegyvidékek (1800 m fölött)	87
Európa földrajza	
Európai földrajzi térsége.....	90
Fő domborzati formák-szerkezetek-lépcsők-morfológiai egységek	93
Genetikai domborzati formák	94
Negyedidőszaki hegyvidéki glaciális domborzat.....	94
Magshegységi jelenlegi glaciális domborzat	94
Szárzföldi glaciális domborzat	95
Ciklikus felszínformálás.....	95

Vulkanikus domborzat	96
Kőzetmorfológiai domborzat.....	96
Karsztdomborzat	96
Konglomerátumokon kialakult domborzat	97
A kristályos kőzetfelszínek domborzata	97
Eolikus domborzat.....	98
A löszfelszíni domborzata.....	98
Strukturális domborzati formák.....	99
Gyűrt szerkezetű domborzat.....	99
Vetődéses szerkezetek domborzata	99
Monoklinális domborzat	100
Fluviális denudáció	100
A völgylejtők eróziós domborzata (Glacisok)	101
Folyóvízi (fluviatilis) domborzat	101
Tengerparti domborzat	102
Kontinentális talapzat	102
Éghajlat	103
Éghajlat típusok	104
Vízrajz	106
Folyóvizek.....	106
Tavak	108
Biopedoklimatikus övezetek.....	110
Poláris és szubpoláris övezet	110
Hideg mérsékelt övezet	110
Mérsékelt óceáni és kontinentális övezet	110
Mérsékelt óceáni övezet	111
Mérsékelt kontinentális övezet.....	111
Mediterrán övezet	111
A népesség geodemográfiai jellemzői	112
A népesség számbeli növekedése	112
Népsűrűség.....	112
Geodemográfiai szerkezet	113
Városhálózat.....	114
Városok.....	114
A városok osztályozása funkciójuk (szerepkörük) szerint ..	114
Várostömörülések (agglomerációk)	115

Gazdasági tevékenységek	116
Mezőgazdaság	116
Növénytermesztés.....	116
Állattenyésztés.....	117
Ipar	117
Természeti erőforrások.....	117
Villamosenergia-ipar	117
Vaskohászat	118
Színesfémkohászat.....	118
Gépipar	118
Vegyipar	118
Faipar.....	119
Építőanyag-ipar	119
Könnyűipar	119
Élelmiszeripar.....	119
Közlekedés és távközlés	120
Általános jellemzés	120
Vasúti szállítás	120
Közúti szállítás.....	120
Folyami szállítás	120
Tengeri szállítás.....	121
Légi szállítás.....	121
Speciális szállítás	121
Kereskedelmi kapcsolatok	122
Export	122
Import.....	122
Turizmus.....	123
A legfontosabb turizmus típusok Európában	123
Az Európai Unió.....	124
Az Európai Unió megalakulása és fejlődése.....	124
Az Európai Unió földrajzi, politikai és gazdasági jellemzői... ..	125
Népesség.....	125
Gazdaság.....	126
Turizmus.....	126
Az európai kontinens államai.....	127

Németország.....	127
Lengyelország.....	129
Csehország.....	131
Szlovákia.....	132
Magyarország.....	134
Ausztria.....	135
Olaszország.....	137
Spanyolország.....	140
Portugália.....	142
Görögország.....	144
Bulgária.....	146
Szlovénia.....	148
Málta.....	150
Ciprus.....	151
Nagy-Britannia.....	151
Írország.....	154
Hollandia.....	156
Belgium.....	158
Luxemburg.....	160
Franciaország.....	161
Dánia.....	164
Svédország.....	166
Finnország.....	168
Balti államok: Észtország, Lettország, Litvánia.....	169

Románia földrajza

Románia földrajzi fekvése, államhatárai és területe

Matematikai elhelyezkedés

Koordináták: Románia a $43^{\circ}37'$ (Zimnicea) és $48^{\circ}15'$ (Rădăuți), északi szélességek, a $20^{\circ}15'$ (Beba-Veche) és $29^{\circ}41'$ (Sulina) keleti hosszúságok között helyezkedik el.

Románia fekvése a földgömbön: az északi féltekén helyezkedik el, a 45° északi szélességi kör átszeli az országot.

Következménye: Románia a mérsékelt éghajlati övben fekszik.

Románia fekvése az európai kontinensen: Közép-Európa délkeleti részén helyezkedik el, majdnem a kontinens közepén fekszik, egyenlő távolságra (2800–2900 km) a Jeges-tenger (É), Atlanti-óceán (NY) és az Urál-hegység (K) között, de közelebb a Földközi-tengerhez (D) (1000 km). Ennek következménye az éghajlat kontinentális és mérsékelt jellege.

Államhatárok: az államhatárok teljes hossza: 3190,3 km, melyből 1800 km folyami határ (Duna, Prut, Tisza, Maros), és 244 km tengeri határ.

Románia államhatárai

- (K) Moldovai Köztársaság – Horodișteea településtől egészen a Prut folyó torkolatáig;
- (K) Ukrajna – Prut folyó torkolatától egészen a Duna Chilia-ágának torkolatáig;
- (D) Bulgária – Vama Veche településtől Pristol községig;
- (DNy) Szerbia – Pristol községtől egészen Óbéba (Beba Veche) településig;

- (Ny) Magyarország – Óbéba (Beba Veche) községtől egészen Halmi (Halmeu) községig terjed;
- (É) Ukrajna – Halmi (Halmeu) községtől Horodiștea településig.

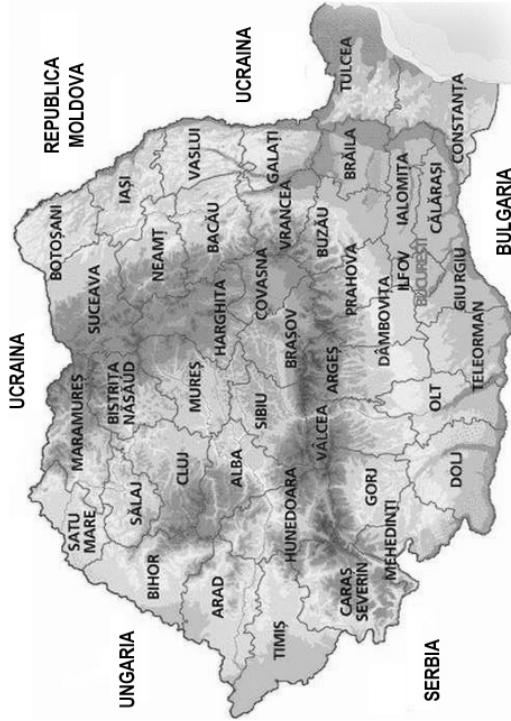
Románia területe

Románia területe 238 391 km². Kiterjedés alapján közepes nagyságú, Európa tizenkettedik országa.

Földrajzi fekvése

Románia földrajzi helyzetét kontinensünkön három fő európai jelentőségű természeti adottság határozza meg.

1. Románia **kárpáti ország**, mivel a Kárpátok hegyvonulatának legnagyobb része (2/3-a) az ország területén húzódik. Természeti kincsekben (erdők, havasi legelők, ásványkincsek, ásványvizek) gazdag. A Kárpátok kialakulása befolyásolta a többi felszíni forma kialakulását és a folyóvízhálózat irányát.
2. Románia **dunai ország**, mivel a folyam hosszának 38%-a (1075 km), a vízhozam és hajózás szempontjából a legfontosabb szakasza és torkolata is itt található, az ország déli határát pedig majdnem teljes egészében a Duna alkotja. Néhány folyó kivételével, az ország folyóvizei a Duna vízrendszeréhez tartoznak (98%). Hajózás szempontjából is nagy jelentőségű, mivel összeköti országunkat a Duna menti országokkal, a Duna–Rajna–Majna-csatorna összeköttetést biztosít a Fekete-tenger és az Északi-tenger között.
3. Románia **tengeri (pontuszi) ország**, mivel a Fekete-tenger nyugati partján fekszik. Ennek nagy előnye, hogy a vízi utakon könnyen kapcsolatot lehet teremteni a világ országaival. Partvonalának hossza 244 km.

Európa földrajza

Európai földrajzi térsége

Területe: 10,17 millió km².

Népessége: 700 millió lakos.

Földrajzi elhelyezkedése:

- teljes egészében az Északi-félgömbön fekszik, földrajzi szélességben kb. 4000 km, és hosszúságban 6000 km kiterjedésű;
- Ázsiával egységes kontinenst alkot, mindkettő ugyanazon a tektonikus lemezen található, az Eurázsiai-lemezen;
- két részre osztható: kontinentális Európára (keleten) és félszigeti Európára (nyugaton).

Határai:

- (É) Jeges-tenger,
- (Ny) Atlanti-óceán,
- (D) Földközi-tenger,
- (K) Urál-hegység, Kaszpi-tenger, Kaukázus-hegység.

Legszélsőbb pontjai:

- (É) Északi-fok: 71°08' északi szélesség,
- (Ny) Roca-fok: 9°34' nyugati hosszúság,
- (D) Tarifa-fok: 36° északi szélesség,
- (K) Urál-hegység: 67°30' keleti hosszúság.

Európát körülvevő tengerek a következők:

- (É) Barents-tenger, Fehér-tenger, Norvég-tenger, Északi-tenger, La Manche-csatorna, Balti-tenger;
- (D) Földközi-tenger; a Földközi-tenger részei: Ligur-tenger, Tirrén-tenger, Adriai-tenger, Jón-tenger, Égei-tenger, Fekete-tenger, Azovi-tenger, Márvány-tenger.

Félszigetek: Skandináv-fsz., Kola-fsz., Jutland-fsz., Ibériai-fsz., Appennini-fsz., Balkán-fsz.

Öblök: Botteni-öböl, Finn-öböl, Nápolyi-öböl.

Szigetek: Izland, Brit-szigetek, Korzika, Azori-szigetek, Kanári-szigetek, Baleár-szigetek, Szardínia, Szicília, Kréta, Málta, Ciprus.

Tengerszorosok: Gibraltári-szoros, Boszporusz-szoros, Dardanellák-szoros.

Parttípusok:

a.) magas parttípusok:

- fjordok – Skandináv-félsziget,
- riás-partok – Bretagne-félsziget,
- dalmát-part – az Adriai-tenger keleti partja,
- tölcseértorkolatok – Temze, Szajna, Elba;

b.) alacsony parttípusok:

- lagúnás, limános part: alacsony tengerpartok,
- deltatorokolatok: Volga, Duna, Rhône, Tiberis.

